

عربستان سعودی با دیپلماسی فرهنگی به دنبال سازی روابط با رژیم صهیونیستی است

بن سلمان فیلم می شود

عبدالحمید الغبین، نویسنده نزدیک به محمد بن سلمان از ساخت سریال مشترک سعودی با رژیم صهیونیستی خبر داد

فرهنگستان اعراب و رژیم صهیونیستی در هفت دهه‌ای

که از تاسیس این رژیم در غرب آسیا می‌گذرد، رابطه‌ای از دشمنی تا دوستی را تجربه کرده‌اند. برای اعراب غرب آسیا، رژیم صهیونیستی سده دهه (۱۹۴۸ تا ۱۹۷۸) دشمن شماره یک بود و آنها جز به نابودی این رژیم رضایت نمی‌دادند. در سده دهه دوم (۱۹۷۸ تا ۲۰۱۱) آنها پس از ناتوانی در جنگ با صهیونیست‌ها، حاضر به پذیرش این رژیم در کنار تشکیل کشور کوچک فلسطین شدند، اما صهیونیست‌ها هیچ‌گاه حاضر به راهکار آنها یعنی تشکیل دو دولت نبودند و این باعث شد در نهایت در دهه اخیر، کشورهای عربی یک‌به‌یک برای عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی پیشقدم شوند و اختلافات گذشته و مساله فلسطین را به‌طور کامل فراموش کنند. در چندسال گذشته بسیاری از کشورهای عربی همچون امارات، عمان، قطر، ... به‌شکلی روابط خود را با صهیونیست‌ها به‌سمت عادی شدن هدایت کردند، اما در این بین، سعودی‌ها، با وجود علاقه به عادی‌سازی روابط سعی می‌کنند با احتیاط بیشتری در این راستا گام بردارند. حکام سعودی برای عقب نماندن از قافله سایر کشورهای عربی، در هفته‌های اخیر تلاش کرده‌اند ضمن حفظ پرستیژ عربی خود در جهان اسلام، روابط با رژیم صهیونیستی را از حالت مخفیانه کمی علنی‌تر کنند. سعودی‌ها نمی‌خواهند همچون سلطان قابوس که سال گذشته کشورش بدون هیچ مقدمه‌سازی، میزبان بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی شد، بی‌پروا عمل کنند. آنها به جای دیپلماسی سیاسی، از مدل‌های دیگر دیپلماسی کمک گرفته‌اند و می‌خواهند عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی را از درجه دیپلماسی فرهنگی پیش ببرند. نخستین گام در این مسیر، نمایش دو سریال است که در آن تلاش برای نمایش عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی در شبکه سعودی «ام‌بی‌سی» (MBC) آن‌هم در ماه مبارک رمضان دیده می‌شود. اما گویا همه چیز به این دو سریال ختم نشده و عربستان و رژیم صهیونیستی قرار است یک سریال مشترک هم با هم بسازند. خبر ساخت این سریال مشترک را عبدالحمید الغبین، نویسنده جنجالی و نزدیک به محمد بن سلمان در گفت‌وگو با شبکه «بی‌بی‌سی» داده است. او گفته سال آینده سریالی مشترک محصول عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در راستای عادی‌سازی روابط ساخته خواهد شد.

به گزارش روزنامه فرانمنطقه‌ای «القدس العربی»، این نویسنده سعودی در این ارتباط گفت این سریال که در قدس اشغالی و تل‌آویو تصویربرداری خواهد شد، عادی‌سازی روابط کشورهای حاشیه خلیج فارس با رژیم صهیونیستی را تبلیغ خواهد کرد. الغبین در ادامه گفت که این سریال از شبکه‌های تلویزیونی کشورهای حاشیه خلیج فارس پخش خواهد شد و در آن بازیگرانی از کشورهای

حوزه خلیج فارس و رژیم صهیونیستی حضور خواهند داشت. الغبین ادامه داد: «افکار عمومی در عربستان سعودی علیه مساله فلسطین و همراه با عادی‌سازی و ایجاد روابط خوب با اسرائیل [رژیم صهیونیستی] است. فلسطینی‌ها ملتی احساسی هستند. ملت سعودی دیگر به تمام مسائل کشورهای عربی اهمیت نمی‌دهد (...). منافع ما اقتضا می‌کند که با اسرائیل [رژیم صهیونیستی] روابط خوبی برقرار کنیم.»

معامله با بن سلمان

عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی یکی از دغدغه‌های رهبران عربستان سعودی بوده و در هر دوره گفت‌وگوها، سفرها و روابط محرمانه بین دو طرف در جریان بوده است، اما در دوره ملک‌سلیمان و به‌ویژه پس از ولیعهدی محمد بن سلمان، رابرتی‌ها برای پایان دادن به این وضعیت به‌صورت جدی دنبال شد. محمد بن سلمان جوان، برای نشستن بر صندلی پدر نیاز به حمایت قاطع آمریکا دارد تا بتواند از کمین شاهزاده‌ها جان سالم به‌در ببرد. او در ازای این حمایت، ناگزیر به انجام مطالبات آمریکا در منطقه است. بن سلمان درحال حاضر کارگزار آمریکایی‌ها برای عادی‌سازی روابط کشورها با تل‌آویو است. او با استفاده از کمک‌های مالی که به برخی کشورهای آفریقایی می‌کند، آنها را برای برقراری روابط با صهیونیست‌ها تحت فشار

قرار می‌دهد. اخیراً وبگاه فرانسوی «آفریقا اینتلجنس» از تلاش محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی برای قانع کردن محمد ولد الشیخ الغزوانی، رئیس‌جمهور موریتانی در راستای برقراری ارتباط با تل‌آویو خبر داد. او البته وظیفه دیگری هم برعهده دارد و آن اجرای معامله قرن است. بن سلمان حتی موظف به پرداخت بخش عظیمی از فاکتور اجرای معامله قرن نیز شده است. او بر همین اساس از تلاش‌های دولت ترامپ برای ایجاد صلح بین فلسطین و رژیم صهیونیستی قدردانی می‌کند و به کشورهای عربی برای پذیرش این پروژه، فشار سیاسی و اقتصادی وارد می‌آورد، اما با این حال جهت حفظ جایگاه عربستان به‌عنوان ام‌القراری جهان عرب، برای شرکت در نشست اقتصادی معامله قرن در بحرین، هیاتی اعزام نکرد. بن سلمان گمان می‌کند با ایفای نقش مرد سایه عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی، می‌تواند از تنفر ملت‌های عربی از او و عربستان سعودی کم کند، این درحالی است که با وجود تلاش‌های کشورهای عربی برای احیای روابط با صهیونیست‌ها، افکار عمومی در جهان عرب، بیشتر از سال‌های گذشته دارای تفکرات ضد صهیونیستی است. سال ۲۰۱۸ مرکز عربی پژوهش‌ها و مطالعات سیاسی که یک مرکز مطالعات و پژوهش سیاسی عربی در دوحه قطر است، برای بررسی وضعیت رژیم صهیونیستی اقدام به برگزاری یک نظرسنجی بزرگ

اردن تنها مخالف تل‌آویو در لشکر عرب‌ها

در میان کشورهای عربی، اردن هاشمی بیش از سایر کشورهای عربی، با طرح معامله قرن و اقدامات رژیم صهیونیستی مخالفت می‌کند، این درحالی است که اردن و رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۹۴ توافقنامه صلح امضا کرده‌اند و دو کشور مرادفات تجاری با یکدیگر دارند. پادشاه اردن اخیراً و پس از اینکه کابینه ائتلافی رژیم صهیونیستی اعلام کرد در تیرماه، بخش‌هایی از کرانه باختری رود اردن که در جنگ ۱۹۶۷ اشغال کرده را به قلمرو خاکی خود ضمیمه می‌کند، رژیم صهیونیستی را تهدید کرد. عبدالله

دوم، پادشاه اردن در گفت‌وگو با هفته‌نامه آلمانی اشپیگل، تهدید کرد که اگر رژیم صهیونیستی بخش‌هایی از کرانه باختری را به اراضی اشغالی الحاق کند، باعث درگیری بزرگی با اردن خواهد شد. به گزارش فارس، عبدالله دوم تاکید کرد که راهکار دودولتی بهترین راه برای حل بحران فلسطین است. پادشاه اردن ادامه داد: «رهبران [سیاسی] که ندای راهکار تک‌دولتی سر می‌دهند، از تبعات آن اطلاعی ندارند؛ اینکه اگر تشکیلات خودگردان فلسطین از بین برود، چه اتفاقی رخ خواهد. قطعاً شاهد هرج‌ومرج و افراطی‌گری بیشتر در منطقه خواهیم بود.» به گزارش روزنامه «الرائی»، وی در پاسخ به این پرسش که آیا در الحاق کرانه باختری، عمل به معاهده صلح با رژیم صهیونیستی را به‌حالت تعلیق درخواهد آورد، خاطرنشان کرد: «نمی‌خواهم تهدید کنم یا فضا را به‌سوی اختلاف و درگیری سوق دهم، ولی همه گزینه‌ها را بررسی خواهیم کرد. ما با کشورهای زیادی در اروپا و جامعه بین‌الملل اتفاق نظر داریم که نباید در خاورمیانه، قانون زور را پیاده کرد.»

اما چرا باوجود اینکه سایر کشورهای عربی -به‌جز قطر- معامله قرن و تبعات آن را پذیرفته‌اند، اردن به مقابله با آن پرداخته است؟ یکی از نگرانی‌های اردن، مسائل مربوط به آوارگان فلسطینی و نادیده انگاشتن حق بازگشت آنها است. چندصد هزار آواره فلسطینی درحال حاضر در اردن زندگی می‌کنند و این مساله اقتصاد این کشور را تحت‌تاثیر قرار داده است. علاوه بر این، حضور پررنگ رژیم صهیونیستی در مرزهای اردن، عملاً تهدید امنیت ملی این کشور به‌شمار می‌رود و اردن باتوجه به توان ضعیف دفاعی، هیچ‌گاه توان مقابله با دست‌اندازی‌های صهیونیست‌ها بر خاکش را نخواهد داشت. به همین دلیل هم اردن از مخالفان جدی معامله قرن است و حتی پس از اینکه وزیر اطلاعات این کشور درصدد برقراری ارتباط با مستولان سیاسی ایالات‌متحده آمریکا برای ایجاد توافقنامه‌ای در راستای اجرای معامله قرن بودند، وزیر اطلاعات را برکنار کرد.

رابطه سایر کشورهای عربی با تل‌آویو

در قاره آفریقا، اصلی‌ترین دلیل برای نزدیکی به رژیم صهیونیستی، فقر کشورهای عربی-آفریقایی است. رژیم صهیونیستی در سال‌های گذشته توانسته نفوذ قابل‌توجهی در کشورهای آفریقایی به‌دست آورد و حتی سرویس‌های اطلاعاتی این رژیم در این قاره، از آزادی عمل بسیار زیادی برخوردار هستند؛ کشور فقیری همچون سودان که پس از کودتای نظامیان، عبدالفتاح البرهان، رئیس شورای حاکمیتی آن شد و برای حل مشکل اقتصادی کشورش و تحت‌فشار گذاشتن عربستان، با بنیامین نتانیاهو دیدار کرد. اما سایر کشورهای عربی به‌ویژه کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس دارای چه ارتباطی با رژیم صهیونیستی هستند؟

<p>امارات</p> <p>روابط پنهانی میان امارات و رژیم صهیونیستی در میانه دهه ۱۹۹۰ شکل گرفته است. اسحاق رابین، نخست‌وزیر اسبق رژیم صهیونیستی که پایه‌گذار روابط با اعراب به‌حساب می‌آید، در آخرین سفر خود به آمریکا پیش از کشته شدنش در نتشتی با بیل کلینتون، رئیس‌جمهور وقت آمریکا در کاخ سفید برای عقد قرارداد فروش جنگنده به امارات متحده عربی چراغ‌سبز نشان داده و یک روز بعد نیز در واشنگتن با محمدبن‌زاید (ولیعهد فعلی امارات) دیدار کرده است. روابط ابوظبی و تل‌آویو از میانه دهه ۲۰۰۰ میلادی شکل جدی‌تری به خود می‌گیرد، به‌گونه‌ای که دهه‌ها نظامی ارتشد صهیونیست برای ارائه خدمات امنیتی به امارات در این کشور حضور پیدا می‌کنند. حفاظت از مرزها، چاه‌های نفت، امور داخلی و مدیریت قراردادهای تسلیحاتی از جمله حوزه‌هایی است که شرکت‌های مشاوره امنیتی صهیونیستی درباره آنها به امارات مشاوره ارائه داده‌اند. این روابط در میانه دهه ۲۰۱۰ بار دیگر با ارتقای قابل‌توجه دیگری روبه‌رو شد و امارات قراردادهای گسترده‌اش را با صهیونیست‌ها به خریدهای نظامی و دستگاه‌های جاسوسی نیز ارتقا داد. سال گذشته میلادی اسرائیل کاتس، وزیرخارجه رژیم صهیونیستی در اقدامی کم‌سابقه از امارات دیدن کرد. سال ۲۰۱۸ نیز مرگ، وزیر فرهنگ و ورزش رژیم صهیونیستی همراه تیم جودوی این رژیم به امارات سفر و با وزیر فرهنگ این کشور دیدار کرده بود.</p>	<p>عمان</p> <p>با امضای پیمان اسلو در سال ۱۹۹۳ و پیمان اسلو ۲ در سال ۱۹۹۵ میان رژیم صهیونیستی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین (ساف) یکی از بزرگ‌ترین موانع برای ایجاد ارتباط رسمی میان اعراب و صهیونیست‌ها برداشته شد. عمان مردختی، بی‌طرف و میانجی‌گر منطقه، نخستین طرف صهیونیستی در برقراری روابط اعراب با تل‌آویو بود. در سال ۱۹۹۴، اسحاق رابین، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در سفری به عمان با سلطان قابوس، پادشاه سابق این کشور دیدار کرد. سال بعد اسحاق رابین در سرزمین‌های اشغالی توسط صهیونیست‌های مخالف برقراری ارتباط با فلسطین، ترور شد. تنها چندروز پس از کشته شدن او، در سال ۱۹۹۵ شیومن پرز به‌عنوان نخست‌وزیر موقت، پذیرای یوسف‌بن‌علوی، وزیر امورخارجه عمان در سرزمین‌های اشغالی شد. در ژانویه سال ۱۹۹۶ دو طرف توافقنامه‌ای را درمورد گشایش دفاتر نمایندگی تجاری به‌صورت دوجانبه امضا کردند. نقطه‌عطف روابط رژیم صهیونیستی و عمان سفر غیرمنتظره اعلام‌شده بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی به مسقط در اواخر سال ۲۰۱۸ بود. اهمیت زمانی این دیدار پررنگ شدن زمه‌های اعلام طرح معامله قرن از سوی آمریکا بود.</p>	<p>قطر</p> <p>قطر روابط رسمی خود با رژیم صهیونیستی را از سال ۱۹۹۶ برقرار کرد. در این سال، قطر با اعطای نمایندگی تجاری به رژیم صهیونیستی موافقت کرد و شیومن پرز، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی نیز از دوحه دیدار کرد. روابط میان قطر و رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۰۸ اوج گرفت. در این سال تسیبی لیونی، وزیرخارجه رژیم صهیونیستی، با امیر قطر در چارچوب اجلاس مجمع عمومی ملل متحد دیدار کرده و به‌دنبال آن در آوریل ۲۰۰۸، وزرای خارجه و وزیر نفت و گاز کنفرانسی را برگزار کردند. در سال ۲۰۰۹ تهاجم تل‌آویو به غزه و کشتار فلسطینیان باعث شد دوحه دفتر نمایندگی رژیم صهیونیستی را تعطیل کند، اما این دفتر کمتر از یک‌سال بعد، در سال ۲۰۱۰ مجدداً بازگشایی شد. قطر به‌عنوان یک «پزقدرت»، درگیری‌های مرزی و اختلافات قبایلی با خاندان آل سعود دارد و بر همین اساس سعی می‌کند با ارتباط با دیگر کشورهای جهان همانند آمریکا، ایران، ترکیه و روسیه توانایی درمقابل ریاض برقرار کند. ارتباط دوحه با تل‌آویو از ابتدا در راستای جلب‌توجه آمریکا صورت گرفته است.</p>	
<p>مصر</p> <p>انورسادات، رئیس‌جمهور اسبق مصر در سال ۱۹۷۷ به‌طور ناگهانی به تل‌آویو سفر و در پارلمان این رژیم «کنست» سخنرانی کرد. یک سال بعد پس از مذاکراتی کوتاه، قراردادی میان دو طرف در کمپ‌دیوید آمریکا با میانجی‌گری جیمی کارتر، رئیس‌جمهور وقت آمریکا به امضا رسید و مصر به‌صورت رسمی رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت. براساس این پیمان، رژیم صهیونیستی از بخش‌هایی از شبه‌جزیره سینا که همچنان تحت اشغال خود داشت، خارج شد، منوط به آنکه مصر در این منطقه نیروی نظامی مستقر نکند. واکنش کشور‌های عربی به این اقدام مصر در ابتدا بسیار تند و سنگین بود، به‌گونه‌ای که حتی مقر اتحادیه عرب از این کشور خارج شد، اما به‌مرور زمان همه چیز حتی مقر اتحادیه عرب به‌جای خود بازگشت. قاهره از دهه ۱۹۸۰ تاکنون به‌دلیل برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی طبق پیمان کمپ‌دیوید سالانه سه میلیارد دلار کمک از آمریکا دریافت می‌کند که دو میلیارد دلار آن مربوط به امور نظامی است.</p>	<p>مراکش</p> <p>حسن دوم، پادشاه سابق مراکش در سال ۱۹۶۵ به موساد (سرویس جاسوسی رژیم صهیونیستی) اجازه داد از نشست محرمانه سران عرب در کازابلانکا در سال ۱۹۶۵ جاسوسی کنند. این رهبران به‌همراه فرماندهان نظامی و اطلاعاتی کشورهایشان برای بررسی آمادگی کشورهای عربی جهت مقابله با رژیم صهیونیستی گردهم آمده بودند. استقرار جاسوسان صهیونیست در هتل محل برگزاری نشست و تحویل فایل‌های ضبط‌شده گفت‌وگوها به رژیم صهیونیستی از سوی مراکش باعث شد تل‌آویو به نقاط قوت و ضعف اعراب و نقشه‌های آنی آنان پی ببرد. این مساله یکی از دلایل شکست اعراب در جنگ ۶روزه ۱۹۶۷ دانسته می‌شود. رژیم صهیونیستی برای اعمال نفوذ و برقراری ارتباط با دولت مراکش از یهودیان مراکشی‌تبار استفاده می‌کند. آنها با استفاده از کسب‌کارها و نفوذ اقتصادی خود، مدیران دولتی را جذب کرده و به‌نفع در ارکان تصمیم‌گیری دولت اقدام می‌کنند. نیازهای امنیتی و تسلیحاتی مراکش و جنگ این کشور در صحرای غربی با جنگجویان حبهه پولیساریو از دیگر دلایل تحکیم روابط دو طرف است. حجم روابط تجاری رسمی میان مراکش و رژیم صهیونیستی از ابتدای دهه ۲۰۱۰ تقریباً سالانه ۵۰ میلیون دلار بوده است.</p>	<p>اردن</p> <p>با امضای پیمان صلح «وادی عرب» میان اردن و رژیم صهیونیستی در تاریخ ۲۶ اکتبر ۱۹۹۴ روابط دیپلماتیک و سیاسی کامل و دو طرف به‌شکل رسمی آغاز شد. اردن و رژیم صهیونیستی پیش از این، تجربه چند درگیری نظامی بسا یکدیگر طی جنگ‌های ۱۹۴۸ و ۱۹۶۷ را داشتند. باوجوداین، خیانت‌های شاه‌حسین، پادشاه سابق اردن به جبهه عربی و مذاکرات پشت‌پرده او با صهیونیست‌ها باعث شکست‌های متعدد و سرنوشت‌ساز طرف عربی در چندین مرحله از درگیری‌های اعراب-رژیم صهیونیستی شده بود. همین خیانت‌های متعدد سران عربی به‌ویژه پادشاه اردن بود که زمینه‌ساز جذب سازمان آزادی‌بخش به فرآیند سازش با صهیونیست‌ها طی دو پیمان صلح اسلو شد. اردن طی جنگ ۱۹۷۰ با گروه‌های فلسطینی، آنها را از اردن اخراج کرده و به جناح مخالف مقاومت در برابر رژیم صهیونیستی پیوست. برقراری ارتباط میان دو طرف باعث شده آمریکا امتیازات تجاری و نظامی خاصی را برای اردن در نظر بگیرد. یکی از این امتیازات، بهره‌گیری صنایع نساجی اردن از معافیت‌های گمرکی برای صادرات به آمریکا است.</p>	<p>بحرین</p> <p>گفته می‌شود سیاست خارجی کشور بحرین تابعی از سیاست خارجی عربستان سعودی است. این گزاره اما توصیف دقیقی از جهت‌گیری‌های منامه نیست، زیرا بحرین از تابعیت خارج شده و به‌شکل یک «عامل» در دست سعودی‌ها تبدیل شده است، به‌گونه‌ای که اگر ریاض نتواند در برابر یک قضیه علنی موضع‌گیری کند، منامه آن را فریاد می‌زند. تاریخچه تماس‌های غیررسمی منامه با اسرائیل به اواسط دهه ۱۹۹۰ بازمی‌گردد، اما بااین‌حال، بحرین اجازه تاسیس دفتر تجاری به رژیم صهیونیستی نداد. سه سال پیش روابط منامه و تل‌آویو زمانی به نقطه‌عطف رسید که دو‌خام در مرکز شیومن‌ویزنتال کالیفرنیا، از مخالفت پادشاه بحرین با بایکوت تل‌آویو از سوی جهان عرب پرده برداشتند و گفتند که پادشاه خواسته است شهروندان دو کشور حق سفر به کشورهای یکدیگر را داشته باشند. ۹ دسامبر ۲۰۱۷، سه روز پس از آنکه ترامپ، قدس را به پایتختی رژیم صهیونیستی به رسمیت شناخت، بحرین یک هیات ۲۴ نفره بین‌مذهب با نام «این بحرین است» را برای بحث درباره عادی‌سازی روابط میان بحرین و تل‌آویو به این کشور اعزام کرد. حکام بحرین به‌دلیل حمایت ریاض از آنها در برابر تحولات بیداری در بحرین، تبدیل به عامل سیاست‌های ریاض شده‌اند. با توجه به اینکه قرار است بخش زیادی از هزینه‌های معامله قرن را بن سلمان بپردازد، بحرین میزبان اولین نشست بین‌المللی اقتصادی پیرامون معامله قرن شد. سال گذشته میلادی خالد بن احمد آل خلیفه، وزیر امورخارجه بحرین با اشاره به طرح صلح عربی گفت: «ما به دنبال روابط بهتری با اسرائیل و برقراری صلح هستیم.»</p>